

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
مازندران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

طرح دوره (Course Plan)

نام درس : ایمونوهما‌تولوژی

نوع درس: تئوری | عملی ○

رشته و مقطع دانشجویان: علوم آزمایشگاهی. کارشناسی پیوسته محل اجرا: پیراپزشکی آمل

تعداد واحد: ۲ واحد

پیش نیاز: ایمنی شناسی پزشکی

دانشکده و گروه آموزشی: پیراپزشکی آمل. علوم آزمایشگاهی

گروه مدرسین: مژده سادات محمدیان

نیمسال و سال تحصیلی: دوم ۹۵-۹۶

مدت و شکل دوره: یک نیمسال تحصیلی

شرح درس: این واحد شامل دو بخش ایمونوهما‌تولوژی و طب انتقال خون می باشد. اصطلاح ایمونوهما‌تولوژی به بررسی سرولوژیکی، ژنتیکی، بیوشیمیایی و مولکولی آنتی ژن‌های مرتبط، خواص ایمونولوژیک و واکنش‌های همه اجزا و مشتقات خونی اطلاق می گردد. واژه طب انتقال خون یک تخصص چند جانبه شامل تمام جنبه‌های اهدای خون، نگهداری و تهیه فرآورده‌های خونی، درمان با آنها و شناسایی انواع عوارض مرتبط با تزریق خون می باشد.

هدف کلی: آشنایی با اصول بیوشیمیائی، ژنتیک و توارث انواع گروه های خونی اصلی و فرعی، تهیه و نگهداری انواع فرآورده های سلولی و پلاسمایی خون و عوارض انتقال خون.

اهداف ویژه:

مروری بر سرولوژی گروه های خونی
ایمونوهماآتولوژی :

۱. آشنایی با سیستم گروه های خونی ABO، آنتی ژنهای اختصاصی ABO در سطح گلبولهای قرمز، لکوسیت، پلاکت و سایر نسوج و مایعات بدن
۲. آشنایی با سیستم گروه خونی Rh، آنتی ژنهای اختصاصی Rh در سطح گلبولهای قرمز
۳. آشنایی با سیستم گروه های خونی فرعی و نقش آنها در HDN و HTR

انتقال خون :

۱. آشنایی با مقدمه و تاریخچه انتقال خون
۲. آشنایی با اصول، اهداف و ضوابط اهدای خون و حفاظت سیستم خونی گیرنده
۳. آشنایی با انواع کیسه های خون و مواد ضدانعقاد مصرفی
۴. آشنایی با طرز تهیه و نگهداری فرآورده های سلولی و پلاسمایی از خون های اهدایی
۵. آشنایی با کاربرد و طریقه آماده سازی انواع فرآورده های سلولی و پلاسمایی
۶. آشنایی با عوارض انتقال خون و بیماریهای منتقله از طریق انتقال خون

دانشجویان پس از طی دوره دوره باید بتوانند:

۱. روش های سرولوژی مورد استفاده در بانک خون را شرح دهند.
۲. شناخت کاملی از توارث، ژنتیک، بیوشیمی و نوع آنتی ژن ها و آنتی بادی های ABO و RH و اهمیت بالینی آنها داشته باشند.
۳. شناخت کاملی از گروه های فرعی خون و اهمیت بالینی (به ویژه در HDN و HTR) داشته باشند.
۴. انواع کیسه های خون و مواد ضدانعقاد مصرفی و روش تهیه فرآورده های خونی را بشناسند.
۵. کاربرد فرآورده های سلولی و پلاسمایی خون های اهدایی و عوارض انتقال خون و بیماریهای منتقله از طریق انتقال خون را شرح دهند.

فهرست محتوا

تئوری: ۷۷

عملی:

روش تدریس:

ارائه سخنرانی، پرسش و پاسخ با دانشجویان، ارائه اسلایدها و فیلم‌های آموزشی

مواد آموزش:

وایت برد، مازیک، پاورپوینت و ویدئوپروژکتور

جدول زمانبندی ارائه درس

جلسات	تاریخ	موضوع	نام مدرس	شیوه تدریس	مواد آموزشی
جلسه اول	۹۶/۱۱/۱۷	ژنتیک، بیوشیمی و آنتی‌ژن‌ها و آنتی‌بادی‌های سیستم گروه‌های خونی ABH	مژده محمدیان	سخنرانی، پرسش و پاسخ	ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدئو پرژکتور
جلسه دوم	۹۶/۱۱/۲۴	گروه‌های فرعی ABH و بررسی انواع عدم انطباق‌ها در گروه بندی‌های ABH	مژده محمدیان	سخنرانی، پرسش و پاسخ	ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدئو پرژکتور
جلسه سوم	۹۶/۱۲/۸	گروه‌های خونی فرعی کربوهیدراتی (لوئیس، P1pPk, li)	مژده محمدیان	سخنرانی، پرسش و پاسخ	ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدئو پرژکتور
جلسه چهارم	۹۶/۱۲/۱۵	ژنتیک، بیوشیمی، نحوه توارث و انواع فرعی گروه خونی Rh، گروه خونی LW	مژده محمدیان	سخنرانی، پرسش و پاسخ	ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدئو پرژکتور
جلسه پنجم	۹۶/۱۲/۲۲	ژنتیک، بیوشیمی، آنتی‌ژن‌ها و آنتی‌بادی‌های گروه‌های خونی MNSS و دافی	مژده محمدیان	سخنرانی، پرسش و پاسخ	ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدئو پرژکتور
جلسه ششم	۹۷/۱/۱۴	بیوشیمی، ژنتیک، آنتی‌ژن‌ها و آنتی‌بادی‌های گروه‌های خونی کل، کید، لوتران، گریچ و دیه‌گو	مژده محمدیان	سخنرانی، پرسش و پاسخ	ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدئو پرژکتور
جلسه هفتم	۹۷/۱/۲۱	بیوشیمی، ژنتیک، آنتی‌ژن‌ها و آنتی‌بادی‌های سایر گروه‌های خونی فرعی	مژده محمدیان	سخنرانی، پرسش و پاسخ	ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدئو پرژکتور
جلسه هشتم	۹۷/۱/۲۸	مقدمه و تاریخچه انتقال خون و غربالگری اهداکننده	مژده محمدیان	سخنرانی، پرسش و پاسخ	ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدئو پرژکتور

پرژکتور					
ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدیو پرژکتور	سخنرانی، پرسش و پاسخ	مژده محمدیان	انواع کیسه خون و ضدانعقادها، اهدای اتولوگ، مستقیم و آفرزیس	۹۷/۲/۴	جلسه نهم
ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدیو پرژکتور	سخنرانی، پرسش و پاسخ	مژده محمدیان	جمع آوری خون و کنترل عوارض احتمالی در اهداکنندگان	۹۷/۲/۱۱	جلسه دهم
ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدیو پرژکتور	سخنرانی، پرسش و پاسخ	مژده محمدیان	آزمایشات مربوط به خون های اهدایی	۹۷/۲/۱۸	جلسه یازدهم
ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدیو پرژکتور	سخنرانی، پرسش و پاسخ	مژده محمدیان	تهیه، نگهداری و کاربرد و آماده سازی فرآورده های خونی سلولی	۹۷/۲/۲۵	جلسه دوازدهم
ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدیو پرژکتور	سخنرانی، پرسش و پاسخ	مژده محمدیان	تهیه، نگهداری و کاربرد و آماده سازی فرآورده های خونی پلاسمایی	۹۷/۳/۱	جلسه سیزدهم
ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدیو پرژکتور	سخنرانی، پرسش و پاسخ	مژده محمدیان	بیماری همولیتیک جنین و نوزادان (HDFN)	۹۷/۳/۸	جلسه چهاردهم
ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدیو پرژکتور	سخنرانی، پرسش و پاسخ	مژده محمدیان	عوارض انتقال خون	۹۷/۳/۲۲	جلسه پانزدهم
ماژیک، وایت برد، پاورپوینت، ویدیو پرژکتور	سخنرانی، پرسش و پاسخ	مژده محمدیان	تضمین کیفیت و کنترل کیفی در بانک خون	۹۷/۳/۲۹	جلسه شانزدهم
		مژده محمدیان	امتحان		جلسه هفدهم

وظایف و تکالیف دانشجو:

حضور فعال در کلاس، شرکت در بحث کلاسی، پرسش و پاسخ (کوئیز کتبی) در هر جلسه، یافتن پاسخ سوالات مطرح شده در کلاس.

شیوه ارزیابی دانشجویان:

ارزیابی تئوری: پرسش و پاسخ (کوئیز کتبی) در هر جلسه، امتحان کتبی میان ترم در پایان مبحث گروه‌های خونی، امتحان

تستی پایان ترم

ارزیابی عملی

منابع:

1. Henry J.B., Clinical diagnosis and management by laboratory methods. 23th edition, 2016.
2. Sally V. Rudmann, Textbook of Blood Banking and Transfusion Medicine, 2nd Edition, 2005.

۳. بانک خون. دکتر گل افشان. انتشارات دانشگاه شیراز

ملاحظات :

معاون آموزشی دانشکده:

امضاء مدیر گروه:

در ادامه طرح درس ضمیمه گردد.